

Izhaja vsak dan, tudi ob nedeljah in praznikih, ob 5 jutraj.

Uredništvo: Ulica Sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadst. — Val dopoln naj se pošilja turoditvna lista. Nežrakovana pisana se ne sprejemajo in rokopiši se ne vračajo.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Štefan Godina. Lastnik: konsorcijska lista „Edinost“ — Tisk: tiskarne „Edinosti“, vpisane zadruga s omejenim poročstvom v Trstu, ulica Sv. Frančiška Asiškega št. 20. Telefon uredništva in uprave št. 11-57.

Naročnina znaša: Za celo leto K 24.—
Za pol leta „ 12.—
za tri mesece „ 6.—
za nedeljsko izdajo za celo leto 5.20
za pol leta 2.60

EDINOST

Posamezne številke „Edinosti“ se prodajajo po 6 vinarjev, zastarele številke po 10 vinarjev.

Oglasi se računajo na milimetre v širokosti ene kolone. Cene: Oglasi trgovcev in o. rnkov mm po 10 vin. Osmrtnice, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov mm po 20 vin. Oglasi v tekstu lista do pet vrst K 20.— vsaka nadaljnja vrsta 2.—

Malí oglasi po 4 vinarje beseda, najmanj pa 40 vinarjev.

Oglase sprejema Inzeratni oddelek „Edinosti“. Naročnina in reklamacije se pošiljajo upravi listu. Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“ — Plača in toži se v Trstu.

Uprava in Inzeratni oddelek se nahajata v ulici Sv. Frančiška Asiškega št. 20. — Poštnoštevilni račun št. 811.652

Avstrijsko uradno poročilo.

DUNAJ, 10. (Kor.) Uradno se razglasa: 10. marca 1917.

Vzhodno bojišče. — Pri predvčeršnjem napadu na višino Magyaros le bilo ujetih 13 oficirjev in 991 mož. Plen znaša 17 strojnic, 5 minovk in mnogo municije in vojnega orožja. Poizkusi naprotnika, da bi zopet pridobil izgubljeno postojanko, so se izjalovili v našem zapornem ognju.

Italijansko bojišče. — Topovski boji in letalske akcije so bili v splošnem zopet živahniji. Pri Gorici je naša artiljerija sestrelila Capronijev letalo, ki se je spustilo na tla v bližini Standreza, razbito. Na Cimi di Bocche (južno pellergridske doline) so oddelki pešpolka št. 74 prodrli skozi zasnežene predore v sovražne postojanke in ujeti enega oficirja in 30 mož.

Jugovzhodno bojišče. — Jugovzhodno Berata praska. Sicer neizpremenjeno. Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, iml.

Nemško uradno poročilo.

BEROLIN, 10. (Kor.) Veliki glavni stan, 10. marca 1917.

Zapadno bojišče. — Južno Avre so Francozi napadli dele naših jarkov pri Laucourt in južno Crapeaumesnila. Bili so vrženi v boju iz bližine; 12 ujetnikov je ostalo v naših rokah. Vzhodno Reimsa so privedle naše napadne čete 14 mož iz sovražnih črt. V zapadni Šampanji so pod vodstvom francoskih oficirjev napadli Rusi naše postojanke. Na posameznih točkah vpadli oddelki so bili pregnani s protisunkom. Južno Riponta so se zapadno Champagne Ferme, ki je ponovno menjala lastnika, razvili novi boji, ki niso dovedli do nobene bistvene izpremembe položaja. Ujeti smo 55 mož. Na zapadnem bregu Moze je bil francoski sunek v gozd Chetty brezuspešen. Vzhodno Moze so vdrl naši napadni oddelki v gozd Caucieres in se vrnili s 6 oficirji, 200 možmi in 2 strojnicama. Ostanek posadke francoskega jarka se je rešil z naglim begom. Tudi pri Filrey, med Mozo in Mozelo, se je naša akcija posrečila, kakor je bilo nameravano; pri tem smo ujeli 15 mož. Naši letalci so sestrelili 6 sovražnih letal in dva privezna balona. Z obrambnim ognjem je bil sestreljen en sovražen letalec. Poročnik baron Richthoffen je izvojeval že 25. zmago v zraku.

Vzhodno bojišče. — Nobenih važnih bojnih dejanj. Število pri osvojitvi Magyarosa napravljenih ujetnikov se je zvišalo na 13 oficirjev in 991 mož, plen pa na 17 strojnic in 5 minovk.

Macedonska fronta. — Nič novega.

BEROLIN, 10. (Kor.) Veliki glavni stan, 10. marca 1917., zvečer.

Pri megljenem vremenu v okolišju Ancre boji v predozemlju, v Šampanji zvečer oživelo bojno delovanje. Na vzhodu nič novega.

Prvi generalni kvartirnojest: pl. Ludendorff.

Bolgarsko uradno poročilo.

SOFIJA, 9. (Kor.) Bolgarski generalni štab javlja: Macedonska fronta: Na vsej fronti slab topovski ogenj. Južno Vardarja, na obeh straneh železnice Dovatepe — Butkovo so bile sovražne patrulje pregnane. Eno sovražno letalo je bilo po boju v zraku prisiljeno, da je pristalo za sovražnimi črtami. — Romunska fronta: Slabotno sireljanje topov in pehotni ogenj.

Turško uradno poročilo.

CARIGRAD, 9. (Kor.) Iz glavnega stana se poroča: Fronta ob Tigrisu: Slabi sovražni konjeniški oddelki, ki so se poizkušali približati našemu levemu krilu, so bili ob težkih izgubah pognani nazaj. Tekom te bojne akcije smo uplenili eno strojnico. Naša težka artiljerija je povzročila na krovu sovražne topničarke eksplozijo. — Na drugih frontah nič imenovanja vrednega.

CARIGRAD, 9. (Kor.) Hamadan ni bil zavzet z napadom, kakor zatrjujejo Rusi, ampak so ga Turki prostovoljno izpraznili, ne da bi sovražnik to opazil.

Položaj na zapadni fronti.

BEROLIN, 9. (Kor.) Wolffov urad poroča: Francozi so včeraj ponovili že večkrat krvavo odbite poizkuse, da bi zopet osvojili višino 185. Le Champagne Ferme in zapadno od tod ležeči kos jarka sta ostala v njihovih rokah. Obvladujoča višina 185 sama, proti kateri je bil pravzaprav naperjen napad, pa je ostala krepko v nemški posesti. Pri številnih patrolnih bojih in izvidnih sunkih so imeli Nemci uspehe. Tako so nemške napadne čete proti včeraj po uspešni pripravi s topovi in minami prodrli zapadno Wytschaete noči v tretji sovražni jarek. Jarki so bili polni mrtvih Angležev. Ostanek posadke je bil po hudem boju z ročnimi granatami

pregnan. Nadaljne posrečene nemške akcije so bile izvršene zapadno Moze kakor tudi med Mozo in Mozelo. Na raznih točkah so prodrle napadne čete do druge francoske črte in privedle s seboj več ujetnikov, strojnic in brzostrelnih pušk. Nasprotno pa so bili sovražni izvidni sunki na več krajih odbiti z velikimi izgubami za napadalce.

BEROLIN, 9. (Kor.) Wolffov urad poroča: Nemški umik ob Anceri je ustvaril posebne razmere, ki predstavljajo nekako sredino med pozicijsko in kretijsko vojno. Kako malo so angleške čete, ki so navajene le na navadno obliko pozicijskega boja, kos novim nalogam, je razvidno iz znatnega števila ujetnikov, ki so prišli nemškim zadnjim oddelkom v roke. Način ujetja in razmerje ujetnikov pričajo o čudni negotovosti nenavadnega položaja. Odhod Nemcev je povzročil veliko prisenečene in zmešnjavo. Nikdo ne ve, kje se nahajajo nove postojanke. Na angleški strani ni več niti ene spojene črte jarkov. Stotnje se razdele v skupinah po ozemlju, kjer si napravijo vojaški ponovi v zaščito pred nemško artiljerijo manjše järke. Artiljerijski napadi zahtevajo vsled slabega kritja velike žrtve. Pri nato sledečih nemških sunkih pride večina teh preživečih straž v nemške roke. Često pridejo angleške patrulje vsled popolnega nepoznanja nemških postojank direktno ali tik pred nemške järke, kjer so potem polovljeni brez boja. Celo voditelji patrulj in straž niso čisto nič orientirani. Zveza z zadaj se nahajajočimi je čisto prekinjena in sodelovanje je artiljerijsko je popolnoma prenehalo. Ujetniki se pritožujejo nad slabo postrežbo, Avstralski nad zastopavljanjem po Angležih. Ljudje mislijo večinoma, da se prične za Bapaume Nemčija, blajnja, ki jo goje očitno njihovi predstojniki.

Uspehi nemških podvodnikov.

BEROLIN, 10. (Kor.) Wolffov urad poroča: Naši podvodniki so potopili italijanski parnik »Porto di Smirne« (2576 ton), štiri italijanske jadrnice in en grški parnik 1215 ton.

BEROLIN, 10. (Kor.) Uradno se objavlja: Povratniki so podvodniki so bili ponovno potopili parnike in jadrnice, skupno 42.177 registriranih ton. Dovedli so tudi zaplenjeno ladjo s 1100 reg. tonami salpetra.

Tendencijsna poročila o izgubah nemških podvodnikov.

BEROLIN, 10. (Kor.) Z ozirom na poročila, ki jih razširja ententa v svrhu preomotivne nevtrealce o velikih nemških izgubah na podvodnikih, konstatira Wolffov urad, da so izgube na podvodnikih prejšnjem majhne, posebno mnogo manjše od števila, ki se razširja v sovražni in nevtralni tujini, da bi se zmanjšalo učinkovanje podvodniške vojne. Priložnostne izgube niti najmanj ne vplivajo na to učinkovanje, tem manj, ker tekoči in trajno naraščajoči prirastek na podvodnikih večkratno prekaša celo eventualne večje izgube.

WILSON ODREDIL OBOROŽENJE TRGOVINSKIH LADIJ.

WASHINGTON, 9. (Kor.) Reuterjev urad poroča: Wilson je sklenil sklicati izredno zasedanje kongresa za april. Prišel je torej do zaključka, da ima pravico do oboroženja ameriških trgovinskih ladij proti nemškim podvodnikom. To je pričakovati takoj.

BERN, 10. (Kor.) Vest, da je Wilson že odredil oboroženje ameriških trgovinskih ladij, je glasom poročila Agenzie Radio iz Newyorka uradna. Ameriška vlada je odredila, da naj oborožene ladje odplujejo v pristanišča po vsem svetu, ne meneč se za nemško zaporno vodovje ali druge ovire, ki nasprotujejo trgovinski plovbi Združenih držav.

WASHINGTON, 10. (Kor.) Reuterjev urad poroča: Sklenjeno je bilo, da se za 16. april skliče izredno zasedanje kongresa. Imena oboroženih ladij se ne bodo objavljala. Ukaz, da se morajo odredbe predsednika izvršiti nemudoma, bo takoj odposlan mornariškemu oddelku. Topovi za oboroženje ladij so zbrani v mornariških ladjedelnicah ob atlantski obali. Pripravljeno je vse.

Vstaja na Kubi.

BERN, 9. (Kor.) Na Kubi so prišli na sled zaroti proti življenju predsednika Menocala, ki naj bi bil na potu iz Havane v El Chicao napaden. Trije revolucionarni listi so bili ustavljeni in več urednikov zaprtih.

SAN JAGO DE CUBA, 9. (Kor.) Tu je bilo izkrcanih 400 ameriških mornarjev.

Francoska zbornica.

PARIZ, 9. (Kor.) Zbornica je nadaljevala včeraj razpravo o interpelaciji glede gospodarskega položaja. Posl. Monzie je izjavil, da se je pričetkom vojne mislilo, da je v Franciji preobilica živil, kar je čisto napačno. Tu je iskati vzroke krize. Še oktobra 1916 je izjavil minister Clementel, da položaj ni vzemirljiv in da se zamore počakati na žetev, ne da bi bilo treba cene kruha povišati. Kakor premo-

govno tako je tudi to krizo povzročilo pomanjkanje prvotnih sredstev. Edino srdstvo za izboljšanje položaja je za enkrat gradnja ladij. Sicer spravi vlada deželo v gospodarski propad, ki je predhodnik revolucije. Bivši poljedelski minister Ferdinand David je izrazil bojazan, da bo žetev 1918/19 izkazovala isti primanjkljaj kakor prejšnja. Povsod vlada potrata, posebno pri armadi. Neobhodno potrebno je, da se napravi za armado in civilno prebivalstvo vojni kruh. Z uvedbo krušne izkaznice je treba uređiti vso mlinarsko industrijo. Daje je potrebno, da se pripuste mobilizirani kmetje k delu. Zbornica je nato odgodila nadaljevanje debate.

Neurja na Španskem in Francoskem.

PARIZ, 9. (Kor.) Kakor poročajo listi, vladajo na Španskem in Francoskem velika neurja. Večina rek na Španskem je stopilo raz bregove. V provinci Cordoli je poplavljenih in odrezanih mnogo mest in vasi. Železniški promet je ustavljen. Bati se je, da je mnogo ljudi izgubilo življenje. Ministrski predsednik Romanones je izjavil, da se bo vsled neurja žetev in živilska kriza še poslabšala. V pristanišču Marscille znaša škoda več stotisočev frankov. V srednji in severni Franciji pada sneg. V Pariz je prišlo včeraj vsled sneževja le malo živil.

Imenovanje.

DUNAJ, 10. (Kor.) Cesar je imenoval dr. Ivana grofa Larischa za predsednika prehranjevalnega sveta.

CENTRALIZACIJA DOPOLNILNIH IN NADOMESTNIH POSLOV.

Baron Hazaj načelnik vsega nadomestništva.

Racionalno izkoriščanje materialnih sredstev je pri vseh vojujočih se državah dovedlo do ustvaritve novih, poprej nepriznanih organizacij. Racionalno izrabljanje za brambo sposobnega moškega prebivalstva tudi ni nič manj važna zadeva. Celokupni dopolnilni in nadomestni posli so vsled zakonitega razširjenja črnovojniške službe, vsled potrebe, da se porabi vsi sposobni državljani v njihovi celoti za vojno in vojnopolno službovanje, vsled dolžne skrbi, da so mlajši in sposobnejši pred sovražnikom, dočim morajo starejši in manj sposobni opravljati pri etapi in v zaledju dragoceno in nenadomestljivo službo, vsled odredb, s katerimi naj se kmetijstvu in industriji, posebno pa vojni industriji zagotovi osebje itd., narasli v delokrog, ki ga je mogoče obvladati le z enotno organizacijo in enotnim vodstvom. Kakor smo izvedeli, je pred kratkim javljena izprememba v oškem deželnoobrambnem ministristvu v zvezi z ustvaritvijo te organizacije. Generalni polkovnik baron Hazaj je bil imenovan od Njegovega Veličanstva za načelnika celokupnega nadomestništva. Delokrog novega urada bo obsegal dopolnjevanje moštva in konj.

Trst, 10. marca 1917.

Dne 7. t. m. je predsedstvo »Hrvatsko-slovenskega kluba« razpravljalo na Dunaju o sedanjem položaju. Izrazilo je prepričanje, da bi rešitev notranjopolitičnih vprašanj brez sodelovanja narodov, katerih življenjski interesi zahtevajo mogočoo stališče monarhije v državni zvezi Srednje Evrope in notranjo okrepitev vse monarhije, imela na obe strani za posledico ravno nasproten učinek. Zato je nujno potrebno, da se skliče državni zbor in da se uspešno rešijo narodopolitična kakor tudi vsa vprašanja, ki narodom omogočajo, da vzdržijo, n. pr. vprašanje prehrane in od vlade v razgovor dana vprašanja oskrbovanja, vprašanje povračila vojnih poškodb in skrbi za begunce. Sklicanje državnega zbora je nujno potrebno tudi zato, da se pripravi prehod v mirno gospodarstvo.

Predsedstvo »Českega svaza« je v današnji seji ugotovilo, da ima »Svaz« po svoji politiki dejansko računati z dejstvom, da se ne preprekajo kažejo stremiljenja, ki hočejo sedani težavni čas porabiti, da se enostransko rešijo gotova vprašanja narodopolitičnega značaja. Proti temu je predsedstvo »Svaza« sklenilo soglasno, da je nujna državna potreba na zunan in znotraj, da se čimprej skliče državni zbor, in da torej ta trenutek nikakor ni pripravljen, da bi se enostransko reševala sporna narodna vprašanja in da se v narodnih vprašanjih moti politično premirje, katerega ohranitev bi morala biti zapoved za vse faktorje naše države.

Če se to vprašanje reši izven zbornice, tedaj to ni pot do deložnosti poslanske zbornice. Predpogoj za stvarno in nemoteno delovanje parlamenta je razen dobre volje vseh faktorjev zgolj in prav samo zbornični poslovnik. Zastopniki českega naroda izjavljajo, da so pripravljene za pogajanja in dogovore o spornih narodnih zadevah. One stvari, ki jih »Svaz« smatra kot sedanje resnične državne potrebe, je zbral in pravilno označil ministrski predsednik in svojih programatičnih izjavah glede oskrbovanja in socialne politike v konferencah dne 3. in

4. marca. »Svaz« izjavlja svojo voljo, da z delom pomaga pri rešitvi vseh vprašanj te vrste, ki so v zvezi z obrambo države in blagom prebivalstva, in sicer je pripravljen sodelovati v parlamentu v interesu države in dinastije.

V skupni seji predsedstev »Českega Svaza« in »Hrvatsko-slovenskega kluba« se je ugotovilo, da sta oba enih nazorov. »Slovenec« pripominja v svojem poročilu:

Oba slovanska naroda na severu in jugu ključeta Nemcem in vladi: »Nikar po tej poti! Take enostranske rešitve ne priznamo in je ne bomo sprejeli nikdar!«

Edino mesto, kjer se sme reševati narodopolitična vprašanja, je državni zbor. Tu so češki in slovenski zastopniki dali duška splošni zahtevi ljudstva: »Tako naj se skliče državni zbor!« Za hitro sklicanje in uspešno delovanje zbornice ni treba drugega, nego dobre volje vseh činiteljev in poslovnikov. Svoj čas so stranke že popravile poslovnik, vprašanje je le, ali imajo nemške stranke dobro voljo. — Drugih faktorjev, ki ne bi imeli dobre volje, ne poznamo.

Tri leta smo brez parlamenta, kateremu se je pač uabralo dovolj dela. Svetovna vojna še ni končana in naša domovina tudi še ni izven nevarnosti. Kaj je torej prava državna potreba v času pred odločilnimi boji na fronti? Morda nemški državni jezik, razcepitve češke dežele, varstvo nemških manjšin? Ne in ne! Pojdite med ljudstvo in pogledite njegovo trpljenje, ki ga povzroča pomanjkanje živil, krmil in delavcev, ali ne vidite, kako nam ljudstvo peša pod tuberkulozo in vojnimi poškodbami? Ali ne vidite draginje in najbolj revnih slojev brez živil in s premajlnimi sredstvi za življenje? Ne samo Slovenci in Čehi, ampak vlada sama je pred nekaj dnevi izjavila, da so ta vprašanja danes prva in najbolj pereča. Rekla je tudi, da jih ne more rešiti brez ljudstva, ki govori po svojih zastopnikih v parlamentu.

Česko-slovenska izjava je važna še v eni točki: mi smo pripravljene začeti pogajanja o narodnih vprašanjih. Za nas Slovence pomeni to še to-le: na nemški strani naj si nikar ne mislijo, da je narodno vprašanje pereče samo na Češkem. Tudi Slovenci in Nemci imamo precej narodnih sporov. Ni dovolj, da se reši česko-nemški spor hkrati bo treba rešiti tudi slovensko vprašanje, in sicer s spravnimi pogajanjmi naravnost med narodomami samima. Jasno je zastavljeno vprašanje od slovenske strani: »Ali hočete pošteno komatati ta spor?«

To sporočilo z Dunaja pozdravi gotovo z zadovoljstvom in zaščočenjem vsa naša javnost, kjer je razumevanja za sedanjí notranje-politični položaj, oziroma za znake priprav za nedeljni dogodke, ki bodo gotovo globoko posegali v položaj poednega naroda in v medsebojno razmerje med narodi države — torej v vse bodoče notranje-politično življenje. Z zaščočenjem pozdravijo to sporočilo v naši javnosti, kjer je smisla za najnujnejše potrebe tega trenutka v naši politiki.

Več momentov je, ki opravičujejo to zadoščeno. V prvo: da se je predsedstvo »Hrvatsko-slovenskega kluba« v soglasju z vsjo razsodno in politično dozorelo javnostjo izreklo za zahtevo, ki je v hipu najnujnejša: za vzpostavo parlamentarnizma, za sklicanje parlamenta. V drugo: da je predsedstvo »Česke Zveze« sklenilo v istem smislu. V tretje: je polaganje velko pomembnost v dejstvu, da sta obe predsedstvi ne le soglasno, ampak tudi istočasno sklepali, ter da ste obe stopili hkratu v medsebojen stik, kjer se je ugotovila kongruenca nazorov. Soglasnost se je uveljavila tudi v zahtevi, da je državni zbor sklicati brezpogojno, da se imajo torej kratkoma izključiti kakršnji-koli »predpogoj« od katere-koli strani, da ni dopuščeno nikomur, da bi sklicanje parlamenta vezal na kake specialne svoje zahteve. Predsedstvo »Hrvatsko-slovenskega kluba« pravi, da se imajo notranjopolitična vprašanja rešiti ob sodelovanju narodov; predsedstvo »Česke Zveze« izjavlja pa, da so zastopniki českega naroda pripravljene za pogajanja o spornih narodnih stvareh, ki se pa ne smejo rešiti izven parlamenta!

Kongruenca v obeh izjavah je očitvidna: šele parlament naj rešuje sporne narodne probleme! Najprej pridi parlament in potem šele reševanje sporov; ne pa narobe: poprej rešitev sporov po enostranski želji ene strani in potem šele parlament!

Od tudi naše zadovoljstvo in zadoščeno. Od nekaj smo bili dosledni glasniki in propagatorji solidarnega postopanja med slovanskimi plemeni te države, oziroma, med njih parlamentarnimi zastopniki, posebno pa med češkimi in slovenskim narodom. Naše globoko in neomajno uverjenje je da je taka solidarnost — kljub vsej morebitni različnosti v gospodarskih in morda tudi kulturnih potrebah in kljub kakih razlikah ob vprašanjih državopolitične naravi — možna in tudi absolutno potrebna, ker nam je skupen glavni in najvišji cilj: zmaga velikega principa enako-

pravnosti vseh narodov v državi v smislu državnih temeljnih zakonov in zagotovitev primerne pozicije in mere politične moči in veljave slovanski večini v državi!

Sklepi predsedstev obeh klubov in pa medsebojni stik, ki je neposredno sledil, pričajo, da je na oficijelnem vodstvu slovenske in češke politike zmagalo to izpoznanje. Ta pojav politične dozorelosti je v sedanjih časih, s tolikimi vzemirljivimi znaki na političnem obnebu tolažljiv, pomirjevalen in nadehuden za bodočnost. Če morda še nikoli, je predsedstvo »Hrvatsko-slovenskega kluba« sedaj v soglasju z vsjo razsodno in politično dozorelo slovensko javnostjo brez ozira na diferenciranje v kulturni smeri.

To izpričevalo pišemo mi predsedstvu »Hrvatsko-slovenskega kluba«, tem laglje, ker smo vsilkar smatrali kot pestulac resničnega slovenskega rodoljublja, da se je v očiščed velikim skupnim narodnim interesom in ciljem dvignati nad strankarske ozire in občutljivosti.

Ravno zato pa se smemo nadejati, da se ne bo krivo tolmačila odkrita beseda, ki jo hočemo tu izpregovoriti na adresno vodstva »Slov. ljudske stranke« ter da se nam ne bodo podtakali kakih nameranih strankarske enostranskih ali morda celo zavratnosti. Vedno smo priznavali, da ima ta stranka večino naroda slovenskega za seboj, da je torej zastavonosiljica v slovenski politiki! S to zavestjo je gotovo tudi vodstvo »Hrvat.-slov. kluba« stopilo v stike s »Česko Zvezo« v svrhu bodočega solidarnega postopanja. Tem večja je dolžnost vodstva tega kluba, da ne pozablja, da taki izjemni položaji naglašajo tudi posebne dolžnosti in odgovornosti. Ključno mu v zavesti, da dancs — kakor so že naše razmere — ni ta klub zastopnik politike svoje stranke, marveč zastopnik politike slovenskega naroda, da nosi torej odgovornost napram vsemu narodu!

In ko že išče solidarnosti s zastop. češ. naroda, naj nam ustvari analogijo s češko uredbo domače hiše vsaj za sedanje kritične čase! Tam gori so izvedli koncentracijo vseh narodnih sil; vsi so poklicani na sodelovanje, nobena stranka ali struja ni izključena, ako se ni sama izključila. Taka uredba domačega razmerja mora priti tudi k nam: solidarnost z drugimi Slovani v dosego gotovih velikih ciljev mora sloneti na solidarnosti med nami samimi v vseh delih naroda!

V velikih trenutkih se moramo kazati velike, a prednaci naj nam s svitlim zgleodom — vodstvo slovenske oficijelne politike!

Razne politične vesti.

Hrvatsko - slovenski klub. Predsedništvo hrvatsko-slovenskega kluba je, kot se poroča z Dunaja, 9. t. m. v Italiji konferenci razpravljalo z ministrskim predsednikom o nacionalnih stvareh in potem o sklicanju državnega zbora. Iz izjav ministrskega predsedništva se je dalo posneti, da se parlament snide v nepredolgem času.

Nesporazumjenje med nemškimi nacionalci in krščanskimi socialci. Nemško-nacionalne »Richtlinije« so se že začele občutno lomiti. Pred dnevi (7. t. m.) je krščanskosocialna zveza v svoji predsedstveni seji namreč sprejela soglasno naslednji sklep: »Predsednik izraža svoje zaščedenje, da vlada dostle še ni storila uspešnih korakov za omogočenje parlamentarnega zasedanja. Zveza pričakuje od vlade v najkrajšem času sklicanja državnega zbora in posebno od obeh nemških ministrov dr. pl. Baernreitherja in dr. Urbana najkrepkejšje podpore v zadevi ustvaritve miren parlamentarni obrat zagotavlajočega poslovska.« Ta soglasno sprejeti sklep je tvoril zadnje dni predmet živahnih razprav v parlamentarnih krogih, zlasti pa med člani Nationalverbanda, kjer smatrajo ta sklep za odločitev krščanskih socialcev od skupnih »richtlinij« in jim očitajo, da bi bilo načelnitvo krščanskosocialne stranke dolžno, prej obvestiti Nationalverband in zahtevati sklicanje konference voditeljev strank, ne pa ga postaviti pred izvršeno dejstvo. Vsebinski sklepa, ki se čisto nič ne ozira na ustvaritev predpogojev, ki jih Nationalverband smatra za potrebne pred sklicanjem državnega zbora in poudarja samo poslovnik, da je porušila dogovore med obema strankama v vprašanju državnega zbora. Na drugi strani se pa zdi, da krščanskosocialni sklep v Nationalverbandu samem ni ostal brez vpliva. Velika skupina v Verbandu želi sklicanja parlamenta ob vsakih okoliščinah. Ni izključeno, da se skupina še poveča. Drugi del Verbanda, ki močneje poudarja ustvaritev predpogojev, napram načelniku Verbanda dr. Grossu izraža mnenje, da bi bilo izključeno tako presenečenje, če bi vladali med obema strankama ožji stiki. Govori se, da hoče načelnik dr. Gross zaradi tega proti njemu naperjenega očitka izvajati posledice. Ali pride do sklicanja konference načelnikov strank, je, kot se poudarja v parlamentarnih krogih, odvisno na eni strani od mnenja dr. Syl-

vestra o smotrenosti in potrebi take konference, na drugi strani pa od bodočih sklepov Nationalverbanda v tej stvari. Sedanjí poslujoci načelnik krščansko-socialne zveze posl. Hauser je pismeno obvestil dr. Sylvestra o sklepu stranke. Dr. Sylvestr se doslej še ni mogel izraziti o tem sklepu. Nationalverband se najbrž prihodnji teden skliče k zborovanju. V Verbanu združene stranke nameravajo zborovati dan prej. Poleg tega se že te dni najbrž skliče skupni izvrševalni odbor k seji, v kateri se bo razpravljalo o stalšču krščanskih socialcev. Tudi druge stranke hočejo zahtevati sklicanje konference načelnikov strank. Predvsem stori to Češka zveza, ki bo imela prihodnji teden sejo v Pragi. Tudi socialni demokratje, ki so že prej zahtevali to, najbrž odločno ponove svojo zahtevo. Splošno se misli, da pride do konference voditeljev strank, če se vlada ne bo rajši prej sama izjavila o sklicanju parlamenta, posebno pa o nameravane roku.

Šesto nemško vojno posojilo. O novem, šestem nemškem vojnem posojilu se poroča iz Berlin, da se bo sredi meseca marca začelo podpisovati v Nemčiji šesto vojno posojilo, ki naj bi doneslo državi 15 milijard mark (po dunajskem kurzu — 100 mark = K 15575 — torej kron 23,362,500,000). Podpisovanje se zaključí 16. aprila. Oblika novega vojnega posojila bo dvojna. Večji del se izda kot petdsetotno državno posojilo, neodpovedljivo do 1. 1924. Dolej je Nemčija najela 67 milijard vojnega posojila in je bilo od te svote izdanih 43 milijard na ta način. Novo vojno posojilo se izda po kurzu 98. Vplačalo se bo to vojno posojilo v štirih obrokih. — Druga oblika je nov tip zakladnic, namreč štirinapodstotne, do 1. julija 1967 potom zrebanja vrnljive zakladnice. Zrebanje se prične že leta 1918., a izreba se samo 5 odstotkov. Izdajo se po kurzu 98., a izrebovale se bodo po 110. To posojilo se da konvertirati na 10 let, a se mora prej odpovedati. Kdor se zadovolji s skrajnjem obresti, dobi štiridestotno zakladnico, ki se izreba po 115. Po nadaljnjih desetih letih je mogoče isto, tako da je zakladnica potem tri in pol odstotna in se izreba po 120. Dalje ne gre. Najmanjši kosi zakladnic bodo po 1000 mark, pri državnem posojilu pa po 100 mark. Stara posojila se dajo zamenjati za novo, toda vsaj tretjina se mora plačati v gotovini. Večina dosedanjih nemških vojnih posojil se je najela v Nemčiji sami. Tudi za šesto vojno posojilo se v nevtralnem inozemstvu ne bodo iskali podpisati. Tudi v Avstro-Ogrski se bo zavzemalo enako stališče kot doslej; podpis se bodo z veseljem sprejemali, ne da bi se razvijala kaka agitacija za podpisovanje. Z novim, šestim vojnim posojilom, bodo znašala vsa nemška vojna posojila 82 milijard mark, ali po dunajskem kurzu 127 milijard 715 milijonov kron.

Aprovizacijske stvari.

- KAJ DOMIMO TA TEDEN?**
- Ta teden, od 12. marca do 17. marca t. l. (7. razdeljevanje), se bo mogla (proti prečepitju) št. 7. izkaznice za živila) dobiti naslednja živila in drugi predmeti aprovizacijske komisije in sicer na eno osebo:
- KORUZNA MOKA.**
¼ kg koruzne moke po 80 vin. kg.
 - TESTENINE.**
¼ kg testenin po K 176 kg.
 - JESPREN.**
½ kg ješprena (ječmena za kuhno) po K 108 kg.
 - SUHE SLIVE.**
¼ kg suhih sliv po K 360 kg.
 - POSUŠENI SLANIKI.**
1 komad K 120; na eno izkaznico za živila se zamore poljubno dobiti enega do štiri slanike, ali v nobenem slučaju ne več kot štiri komade.
 - ČOKOLADA (prvovrstna).**
Na izkaznice z enim in dvema odmerkom se bo moglo dobiti po ¼ kg, na izkaznice s tremi in štirimi odmerki po ½ kg, na izkaznice s petimi ali več odmerki pa po ¾ kg čokolade po K 20 kg.
 - JAJCA.**
3 (tri) jajca na osebo in teden po 22 vin. eno.

PODLISTEK.

„Ne sodite, ...!“
Roman.

V skoku je pojezdila skozi vrata. Več ljudi je bilo pripravljeno, da ji pomagajo, in vsak jo je pozdravil z največjim spoštovanjem, kajti tu si je priborila le prijateljice. Stori la je veliko dobrega in svote je lahkega srca jemala iz svojega zasebnega imetja.

Nadzornikova hčerka ji je izročila šopek cvetic. Sonja ga je sprejela in se zalivala zelo ljubezljivo, prišla potem mlado deklico nežno za brado in rekla s smehom:

— Kako ljubka postaja ta malica.

Govorila je nato s tem in onim uradnikom, si dala poročati, stavila je v posamezne stroke spajajoča vprašanja, povpraševala po starejših prebivalcih in bolnikih v vasi ter obljubila, da jim pošlje okrepčil.

Vse je bilo navdušeno zaradi njene ljubeznosti. Potem so pa pozdravili kneza, ki je počasi prihajal s pobočniki. Tudi on je bil zelo prijeten in ljubezniv.

— Dovedite nam takoj četverouprego, dragi ravnatelj.

CIKORIJA.

Na izkaznice z enim do trem odmerkom se bo moglo dobiti po 20 dkg cikorije po K 440 (20 dkg 88 vin.); na izkaznice s štirimi ali več odmerki pa po 40 dkg po K 440 kg (40 dkg K 176).

SLANINA.

Za vsakih 6 (šest) odrezkov oficijelne izkaznice za maščobe, ki veljajo za čas od 12. marca do 18. marca, se bo dobila proti izkaznici za živila ena izkaznica s številko 7 ter se bo moglo dobiti nanjo do vštete sobote, 24. marca t. l., v običajnih prodajalnah 120 g (12 dkg) slanina na osebo, oziroma izkaznico, in sicer po K 1008 kg.

Dopolnilne izkaznice za maščobe.

Dotične osebe, ki opravljajo težko delo ter imajo zato pravico do dopolnilne izkaznice za kruh in do oficijelne izkaznice za maščobe z odrezki, zaznamovanimi s črko S, dobe proti izročitvi odrezkov te poslednje izkaznice, veljavnih za čas od 12. do 18. t. m., dopolnilno izkaznico s št. 8, ter morejo nanjo do vštete sobote, 24. t. m., v običajnih prodajalnah dobiti 3 (tri) dkg slanina.

KISLO ZELJE.

Tekom tega razdeljevanja se izroče odjemalcem izkaznice za krompir (s št. 21) ter se bo moglo dobiti nanje po ½ kg kislega zelja na osebo in teden po 88 vin. kg in sicer: pri vseh slaninarih (salumai) v raznih konsumnih prodajalnah ter na trgu Ponterosso, na Lesnem trgu, na trgu Stare mitnice, na trgu Giuliani in na trgu Peruginu.

NAMOČENA POLENOVKA, OSOLJENE SARDELE IN ZGOMBRI.

Nadaljevala se bo tudi prodaja namočenih polenovke in osoljenih sardel in sicer na običajnih mestih. Nadalje se bodo prodajali osoljeni zgombri po K 130 komad.

IZKAZNICE ZA SVINJINO.

Tekom tega razdeljevanja dobe odjemalci tudi izkaznice za svinjino (4. izdaja). Kdaj stopijo te izkaznice v veljavo, se objavi tekom par dni.

SALAME.

Pri vseh slaninarih se bo nadaljevala prodaja salam (Plockwurst) po K 14 kg. Odjemalci se morajo izkazati z izkaznico za živila ter ne morejo dobiti več kot ¼ kg salam (na eno izkaznico za živila).

Prejemki prodajalšč. aprovizacijske komisije.

Osnovni urad prodajalšč. aprovizacijske komisije naznanja, da so imela prodajalšča od 1. februarja do inkuzivno 28. februarja 1917 naslednje prejemke:

1 v ul. Madonna del mare	K 45,742.92
2 v ul. na trgu Rosario	K 37,69 .11
3 v ul. delle Poste št. 14	K 86,33 .7
4 trg Ambrogio R III 4	K 46,462.41
5 v ul. Bachi 8	K 6,938.38
6 v ul. Acquedotto št. 38	K 59,7 0.8
7 v ul. ul. Parini 8	K 58,514.31
8 v ul. ul. Donadoni	K 90,214.76
9 S. Giacomo in monte 18	K 70,636.59
10 v ul. Giulia 35	K 56,947.38
11 v zabavišču v Skednju	K 28,202.8
12 pri Ti. olcu Sv. M. M. Zg.	K 42,456.68
13 pri Mislavcu Sv. M. M. Sp.	K 26,111 .
14 pri Sv. Ivanu	K 34,791.90
15 v Rojanu	K 51, 81.79
16 v Borkovlah	K 33,5 2.19
17 v ul. Raffineria št. 4	K 75,993.60
18 trg Gian Batt. VI o 2	K 49,633.47
19 Via dell'Orologio št. 6	K 72,2 4.68

Skupaj K 1,034,917.47

Odbor za pospeševanje uvoza živil.

Trgovinska in obrtna zbornica nam sporoča:

Kakor je bilo že javljeno, posluje že dva tedna sem v Trstu odbor, ki sta ga ustanovila občina in tržaška trgovinska in obrtna zbornica in ki si je nadel nalogo, da izpodbujata in pospešuje uvoz živil za oskrbo tržaškega mesta in Primorja, zagotavljajoč, da se reče tako, svojo moralno podporo onim trgovskim poslom, ki se mu pverijo v oljubritev. Prizadevajoč si, da se odpravijo ovire in neprilike, ki so zadnji čas preprečevale redni razvoj svobodne trgovine, hoče novi odbor s svojim posredovanjem izpodbiti tukajšnje trgovce, da bi se zopet lotili uvažanja. Jasno je torej, da ni namen odbora, da bi omejeval svobodno delovanje ka-

— Kakor ukazuje, Visokost.

— Kako krasni so ti vranci, kako lahki in ljubek visoki voz! — je vzkliknila Sonja. — Gospod ravnatelj, ali mislite, da me bodo konji ubogali?

— Prav gotovo, gospa grofica. Prosim, pobožite tupatama levega prednjega konja, potem je zelo krotak.

Ovila je konju roko okoli vratu in ga pobožala. Lesinskemu je hipoma vstala v srcu silna zavist proti temu konju, a bilo ga je sram tega občutka in postal je zato nejevoljen.

Koje ravnatelj poizkusil konje v koraku, diru in skoku, je prosil grofico, naj poizkusi sama.

— Le pogum, kontesa, — je dejal knez. Posmejala se je in z lahkoto skočila na voz. Krepko in obenem ljubko je vodila iskro živali. Knez je ploskal in vsi drugi so sledili njegovemu zgledu.

— Se enkrat! — ji je zaklical. Vozila je imenitno.

— Torej... ali so gospodje zadovoljni?

— Izborni, gospa grofica!

Knez se ji je prisrčno posmejtal, drugi pa so jo obkolili in ji čestitali.

— Kdaj pride četverouprega v Solitudo? — je vprašala.

— Jutri že, milostiva gospa.

kega posameznika, kajti to bi bilo v nasprotju z njegovim motivom. Interesentje se torej pač lahko obračajo na odbor, niso pa dolžni storiti tega.

Odbor izdaja potrdila o umestnosti trgovskih poslov, ki se mu predložijo, in o primernosti cen, oziroma o dobičku, ki ga misli trgovec doseči s prodajo tako uvoženega blaga trgovcem na drobno, in nudi onim trgovcem, ki se obračajo nanj, svojo podporo v tem smislu, tja se trgovski posli, vršeci se pod njegovo zaščito, razvijajo redno in brez stitnosti in nadlegovanja. Trgovec, ki dobi omenjeno potrdilo, mora pač predvsem ponuditi blago aprovizacijski komisiji, toda če le-ta ne bi sprejela ponudbe na podlagi odboroškega potrdila, more trgovec razpolagati z blagom in ga prodati trgovcem na drobno po določeni ceni.

Novi odbor ima, kot že povedano, svoj urad v Trgovinskem muzeju.

Domache vesti.

Príprave za izvedbo prehranjevalne akcije na Primorskem. Kakor znano, je vlada v smislu Najvišjih intencij uvedla akcijo, ki ima namešč s pomočjo državnih sredstev olajšati življenje najubožnejšim slojem prebivalstva. V to svrhu se je vršilo v zadnjih dneh pod predsedstvom namestnika bar. Fries-Skene več daljših konferenc, ki so jim prisostvovali vsi člani aprovizacijske komisije in zastopniki udeleženihi uradnih oblasti. Pri tem je šlo za enkrat za določitev prebivalstva, ki prihaja v poštev za to akcijo, dalje za organizatorične ustanove, ki so potrebne za izvedbo akcije, pri čemer pride v poštev razširjenje že obstoječe organizacije aprovizacijske službe, končno za ustvaritev podlag za nadaljne odredbe urada za ljudsko prehranjevanje o dotacijah želez, pri čemer se je posebno razpravljalo o posebnih gospodarskih in aprovizacijskih težkočah na Primorskem in se sprejeli tozadevni predlogi. V smislu navodil vlade bo obstajala akcija za enkrat v prvi vrsti v dobavi mesa in mesnega blaga za najubožnejše sloje po znižanih cenah. Z ozirom na obstoječe razmere in potrebe Primorske pa se bo v bodoče razširila ta akcija tudi na druge važne potrebščine, posebno na kondenzirano mleko, jajca, sir in sočivje.

Kuratorji za vzgojevalne prispevke za sirote vojnokov je imel večeraj pod predsedstvom baronice Fries-Skene ustanovno sejo. Kuratorji je prejel dosedaj skupno 54,500 K prispevkov.

Imenovanja v prehranjevalni svet. Z vodstvom urada za ljudsko prehrano poverjeni minister je na podlagi § 2. štata prehranjevalnega sveta imenoval med drugim: milnskega nadzornika Julija Benardona v Trstu, goriškega deželnega glavarja dr. Faiduffija in državnega poslanca Valentina Pittonija. — Ali na vsem Primorskem ni nobenega Slovenca ali Hrvat, ki bi bil vsaj toliko poučen o življenjskih razmerah in potrebah o ogromni večini slovenskega in hrvaškega prebivalstva na Primorskem, kot ta ali oni zgoraj imenovanih gospodov?

Pred goriško izpraševalno komisijo za občne ljudske in meščanske šole v Ljubljani (Dunajska cesta, 38/II) se prično v slučaju pristojne privolitve, ki se svoj čas na tem mestu razglasi, prihodnji usposobljenostni izpiti v ponedeljek, dne 23. aprila t. l. Prošnje za pripust naj bodo vsaj do dne 18. aprila v rokah ravnateljstva.

Iz Bazovice. Dne 5. t. m. je nepríhakovano preminul v Bazovici Ivan Mahnič, trgovec in posestnik. Bil je to mož tihga značaja, ki se radi šibkega zdravja ni udeleževal javnega življenja. Kljub temu pa je bil stebel tržaške okolice in kot tak, vedno odprtih rok za narodni blagor. Sovasčani so mu bili dobri prijatelji, in ako je bil mogoč, jim je pomagal z besedo in dejanjem, čeprav je moral posvečati vse

Gospoda je odšla v grad, da popije čašo kave, uradniki pa so šli po svojih poslih.

Lesinski je bil silno slabe volje in se je začel jeziti nad vsem. Tako ga je na primer jezilo, da grofica ni odvezala pajčolana in ga je le s težavo dvignila toliko, da je mogla piti.

— To je zopet taka njena prismuknjena, — si je mislil, — da ima v tej vročini ta gosti pajčolan na obrazu, in kako je objestna... danes ima zopet svoj razbrzdani dan.

Ker je imel vzrok, da je bil nezadovoljen sam s seboj, je bil nepravilčen proti njej. Njegov mrki obraz je vzbujal Sonjino veselost, in posmejala se je.

— Lesinski, zakaj pa gledate tako mrko?

— Gospa grofica, to poletno popoldne se mi zdi zelo vroče, in prav bojim se, ko imate pajčolan zavezan tako trdno.

Knez se je posmejtal. Videl je že, da sta se Lesinski in grofica večkrat dražila, in to ga je vedno zabavalo.

— Takoj vam odvezam vzrok za ta strah, dragi Lesinski, in se ogledam nekoliko po svojem posestvu... Na svidenje, gospoda!

Nadzornik in oskrbnica sta jo vodila do

vsem velikem in krasnem posestvu, ki je bilo vzorno upravljano.

— Milostiva gospa grofica, opozoriti bi vas želel na majhno posebnost, — je dejal nadzornik, — imamo mlade jazbečarje, zelo srčkani so... tu prosim.

— Ah res... kako srčkani, kako šegavi so.

— Ali smem jutri enega poslati v Solitudo?

— Hvala, ne, moj Ami hoče tankaj vladati čisto sam, in psiča bi se najbrž ne zlagala. Toda takega jazbečarja bi daroval nekomu... prosim, pokličite mi gospoda pl. Lesinskega.

Pobočnik je prišel le nerad. Da bi bil sedaj sam z njo v takem razpoloženju...

— Gospa grofica ukazuje?

— Gospod stotnik, Josipini Rollerjevi bi rada poslala psiča... kateri je neki naj-srčkanejši?

— Mislim, da ta-le.

— Dobro, dajte gospodu nadzorniku naslov gospe dr. Rollerjeve, pozabila sem ga. Ali ne bi tudi vi hoteli meti takega ljubkega psiča? K takemu staremu, zagriznemu samcu, kot ste vi, spadata pač pes in pipa... toda predvsem pes.

Lesinski se je posmejtal.

— Rad bi ga sprejel, samo prosim, da bi mi ga gospa grofica izbrala sama.

svoje moči kot pravi oče — svoji družini. V usodepolnem trenutku je smrt ugrabila družini blažega in skrbnega očeta, Bazovici pa moža-prvaka. Koliko spoštovanja je užival pokojnik, je pokazal njegov pogreb dne 7. t. m. Kljub slabemu vremenu se je zbrala množica prijateljev, znancev in vasčanov, da izkažejo pokojniku zadnji čast. V cerkvi in na grobu se je za vedno poslovilo od svojega dobrotnika in šlana z običajno žalostinko pev. dr. »Lipa«. — Bodi blagemu možu ohranjen trajen spomin.

Morda velja tudi za naš?! V prilogi »Agramer Tagblatt« za ženske čitamo, da je mestna aprovizacija v Zagrebu ustanovila poseben urad, kjer naj občinstvo predlaga svoje pritožbe. Ob enem pa so bili listi naprošeni, naj takih pritožb, prihajajočih iz občinstva, ne objavljajo, marveč naj jih pošiljajo direktno na ravnateljstvo, ali pa rečenemu uradu. K temu pripominja uradništvo: »Ta izhod se nam ne zdi srečen. Tudi druga mesta imajo take urade za pritožbe, ne da bi se radi tega popolnoma odpravljala kritika v časopisju na javnih napravah. Občinstvo ima pač veliko zaupanje do listov in je zadovoljeno in pomirjeno, če se čim pogosteje uverja, kako skušajo listi v člankih in noticah braniti njegove interese. Kaka tožba proti kakemu odurnemu prodajalcu, kak opis različnih manjcinaj podjedincev — kakršne so v teh kritičnih časih skoro neizogibne pri tako velikem podjetju, kakor je mestna aprovizacija — učinkuje, ako priobčen v listu, vse drugače, nego pa, če se pošilja dotičnemu uradu za pritožbe takorekoč pod diskrecijo. Tudi je pot do lista udobnejša. Občinstvo ne ljubi birokratiške poti pritožbe, ker izgublja s tem mnogo časa. Razum tega treba pomisliti, da je veliko živelo žensk iz ljudstva neukih. Klo se zavzema zanje, kdo zastopa njih interese? Tu bi morala biti inteligentna dvakratno budna ter bi morala v časopisju žigosati vsako nekorektnost, kjer jo je opazila pri kakih javnih institucijah! — Mi bi pa pripomnili, da mora biti tudi časopisje dvakratno previdno. Pritožbe, o katerih more vsaj računati, da imajo realno podlago, naj bi se priobčevalo brez ozira. Istotako pa bi moralo paziti, da ne bo ono samo žrtev zlorabljanja in da ne bo hteloval krivice s priobčevanjem očitno neosnovanih napadov, izvirajočih ali iz nevednosti, ali pa maščevalnosti. Na vsak način pa je dobrota javnih pritožb neoporečna.

Dvojna mera. Prejeli smo: V tukajšnjem socialnodemokratskem »Lavoratoru«, nahajamo vsako toliko kako vest o živilskih — oduerulih. Debel naslov, da ga lahko pričneš z obema rokama, vsa vest tiskana naravnost v oči boedeč, in človek si misli: aha, tu ga imajo lopova, ki je izmозgal iz uboge pare, tržaškega proletarijata, zopet par stotiči- soč ali tudi celo cel milijon kron in še več.

Tako je posvetil večeraj pol kolone enemu kilogramu špinače. In potem pa udri po »odurščkih« trgovcih, po okoličanskih, kraških in istrskih navijalcih cen, izkoriščevalcih ubogega tržaškega prebivalstva — socialnodemokratskim poljetjem doniša vojni čas tako lepe dobičke, da so svojim nameščencem zvišali plače od 70 do 100 in še več odstotkov — ki jih je najmanj treba obesiti. Blago, zelenjava, mleko in druge poljedelske proizvode pa bodo potem »Lavoratorjevi« bralci stiskali vsak dan sproti iz — »Lavoratorja!« — Nikdar nisimo branili izkoriščanja in oduerulstva, in Vaš list je izrekel že marsikatero ostro besedo na naslov tistih, ki hočejo seljanje težke čase zlorabljati v take namene. Prizanašal tudi ni ne trgovcu ne poljedelcu, če je videl, da njegove zahteve ne odgovarjajo pravici. Toda ena mera je bila tu povsod in vselej za vse. Zato pa bi vraščali: zakaj se pa »Lavoratore« ne dotakne niti in nikoli stvari, podjetji, kjer se ljudstvo pač vse drugače izkorišča in odira, kot pa ga izkorišča in odira ali sploh more izkoriščati in odirati mali trgovci,

ali celo kmetica, ki prinese na trg en cel kilogram špinače! V socialnodemokratskih konsumih samih se n. pr. prodaja kisló zelje po 88 vin. kilogram, ki je isto zelje, katero se je dobivalo pri tržaških trgovcih po 80, 76, 70 vinarjev kilogram. Ravnotam se prodajajo slaniki po K 120, in poznano tržaško trgovsko tvrdko, ki bi jih bila prodajala za polovično ceno, a so jih ji zasegli. V istih socialnodemokratskih konsumih zadržali se prodajajo suhe češplje po K 360; šleziske vojne kuhinje pa jih imajo — kakor je bilo svoj čas objavljeno v »Elfinosti« po poročilu c. kr. urada za ljudsko prehrano — v račun 30 kg za 19 kron, torej po 63 vin. kilogram! Naj bi štele te zadržale toliko čiano, da bi se prehranjevalo z živilci, ki jih dobivajo tankaj, samo 5000 oseb, naj bi vsaka oseba porabila na teden pol kilograma zelja po 80 namesto 88, bi bilo to 200 K; naj bi le vsaka druga oseba dobila 1 slanik po 60 vin. namesto po K 120, bi bilo to 1500 K, in vsaka ¼ kg češpelj po 63 vin. namesto po K 360 kg, bi bilo to 3612 K, skupaj torej v enem tednu 5312 K. Pa je pisal »Lavoratore«, kako se sedaj v vojni vedno boj uveljavlja socialnodemokratski gospodarski program, in kake veličanske dobičke doniša izvajanje tega programa ljudstvu. Naj bi bil ves Trst tako lepo socialnodemokratsko organiziran in naj bi te zadržale imele one zgoraj omenjene dobičke, pa bi dal Trst socialnim demokratskim konsumnim zadržam, če štele 140.000 prebivalcev, pri zgoraj omenjenih živilih, v enaki izmeri računano, v enem tednu 148 736 K dobička! In tu »Lavoratore« seveda molči, kajti to je — socialnodemokratski gospodarski program. Seveda zato pa tembolj kriči proti svobodni trgovini: »Le dajte trgovcem, branilcem, prekupcem popolno svobodo trgovanja, pa boste videli, da vam pomalem potegnejo še srajco z vas!« Tako je pisal večeraj, a vendar se je potem hitro popravi, da »svorimo z njim: »Non per cattiveria, per mancanza di cuore: è la natura del commercio privato (id est: »tudi »Lavoratorjevega«, ker drugače ga bojkotirajo trgovci) ch'è fatta così. Torej tu toliki po trgovcih; na drugi strani pa tarnaj, da ni živil, ker tržaški trgovci počejo več uvažati v Trst, ker im preseda večini »Lavoratorjevi« krik o »odurstvu«, dasi avno je marsikateri trgovec ostaviljal ali vsaj skušal postaviti na trg živila po nižji ceni, kot pa jih prodaja aprovizacijska komisija sama. In občina in trgovinska zbornica ste ustanovili odbor, ki naj izpodbujta tržaške trgovce na uvažanje živil, ki jih pač morajo v prvi vrsti ponuditi aprovizacijski komisiji, a jih potem morejo prodajati sami, če jih ne sprejme aprovizacijska komisija. »Lavoratore« tudi tu molči, ker ne ve, ali bi blagoslavljajal ali proklanjajl; mislimo pa, da bi najrajši začel, ker se je stvar izmknkla »socialnodemokratski organizaciji« in zaslužil tu kak skromen dobiček ta ali oni trgovec, ne pa samo socialnodemokratska — stranka! Taka je pač »Lavoratorjeva« mera. — Elen v imenu mnogih.

Vzela je majhega jazbečarja v naročje, se poigrala z njim in si pritisnila njegovo glavico na svoje lice.

— Kako mehak je, kako srčkan... nate!

Položila mu je psa v roke in odšla.

Gledal je za njo, dotikajoč se psičeve glave z ustnicami in strašno vdihavajoč fini vijolični vonj, ki se ga je psič takoj navzel odnje.

— Kako se ji mudi — je dejal sam pri sebi — deset minut ne more prestajati brez njega. Sedaj ga poždravi, kot da bi ga ne bila videla že četrt leta.

Zadel je pravo.

— Dragi naizornik, pošljite mi sčene jutri v moje stanovanje, toda ne bi videl rad, da bi se pes zamenjal. Privežite mu zato kaj okoli vratu... tako, hvala... pojdi sedaj, moj mali možakar!

Počasi, nalašč se zaustavljajoč, je odšel proti gradcu.

Ko so se vračali, je Sonja vprašala Lesinskega:

— Ali moramo zopet jahati skozi vse mesto kot za parado.

— Druga pot je celo uro daljša, gospa grofica.

Dalje.

